

ANALELE PUTNEI

IX

2013

2

SUMAR

CUVÂNT ÎNAINTE..... 5

COLOCVIILE PUTNEI, XIII

ȘERBAN PAPACOSTEA, Alexandru cel Bun – sfârșit de domnie..... 7

ARHIMANDRIT POLICARP CHIȚULESCU, Un manuscris necunoscut
copiat la porunca lui Iliăș, voievodul Moldovlahiei 17

NAGY PIENARU, Moldova și Persia. Extrase din cronica lui
Hasan Rumlu privitoare la confruntările moldo-otomane
din vremea lui Ștefan cel Mare 25

OLIMPIA MITRIC, CHRISTIAN NICOLAÏ, Un document de la
Ștefan cel Mare, într-o colecție particulară din Franța..... 35

LIVIU PILAT, „Pretendența” lui Luca Arbore la tronul Moldovei..... 43

MARIA MAGDALENA SZÉKELY, IVAN BILIARSKY, *Tetraevanghelul*
ieromonahului Macarie din Putna (1529) 51

ȘTEFAN S. GOROVEI, Istorie putneană imaginară în pomelnicul
Mitropoliei Moldovei (1754) 75

MONAH IUSTIN TABAN, Mănăstirea Putna în timpul stăreției
lui Atanasie Prelipceanu (1932–1937) 93

*

LISTA AUTORILOR 109

ABREVIERI 111

ANALELE PUTNEI

IX

2013

2

CONTENTS

FOREWORD 5

THE PUTNA COLLOQUIA, XIII

ȘERBAN PAPACOSTEA, Alexandre le Bon, fin d'un règne 7

ARCHIMANDRITE POLICARP CHIȚULESCU, A Novel Manuscript
Commissioned by Iliăș, the Prince of Moldavia 17

NAGY PIENARU, Moldavia and Persia. Excerpts from
Hasan Rumlu's Chronicle on the Moldavian-Ottoman
Clashes of Stephen the Great's Time 25

OLIMPIA MITRIC, CHRISTIAN NICOLAÏ, Un document d'Étienne le Grand
dans une collection particulière de France 35

LIVIU PILAT, Luca Arbore's "Pretension" to the Throne of Moldavia 43

MARIA MAGDALENA SZÉKELY, IVAN BILIARSKY, *Le Tetraévangile*
du hiéromoine Macaire de Poutna (1529) 51

ȘTEFAN S. GOROVEI, Histoire imaginaire de Poutna
dans l'obituaire de la Métropole de Moldavie (1754) 75

MONK IUSTIN TABAN, Putna Monastery during the Abbacy
of Atanasie Preliceanu (1932–1937) 93

*

LIST OF AUTHORS 109

ABBREVIATIONS 111

CUVÂNT ÎNAINTE

În ritmul reuniunilor științifice organizate de Centrul de Cercetare și Documentare „Ștefan cel Mare”, s-a stabilit de multă vreme datina ca, în anii impari, când colocviul găzduit de Sfânta Mănăstire Putna are loc la începutul lunii septembrie – rememorând, astfel, sfîntirea din 1469 –, încă un colocviu, „mic”, de o singură zi, să aibă loc la vremea ieșirii din iarnă. După ce mai multe dintre Colocviile Putnei din această serie (I, 2005; IV, 2007; VII, 2009; X, 2011) au avut loc la Iași¹, gazda celei de-a XIII-a ediții a fost Institutul de Istorie „N. Iorga” din București, instituție care, prin cercetătorii săi, a fost prezentă întotdeauna (încă de la simpozionul din 2004) la acest șir de reuniuni, dar niciodată în calitate de coorganizator.

Astfel, noul colocviu a avut loc la București, organizat de Centrul de Cercetare și Documentare „Ștefan cel Mare”, în colaborare cu Institutul de Istorie „N. Iorga”, în a cărui sală de conferințe s-au desfășurat lucrările, în ziua de 7 martie 2013. Două secții – „*De la sfîntrăpotații înaintași*” la „*Marele Io Ștefan voievod*” și „*Mănăstirea lui dragă*” – , cuprinzând fiecare câte șase comunicări, au alcătuit programul acestei întruniri.

Prima secție: Dumitru Nastase (Atena), *Pălăria lui Alexandru cel Bun*²; Șerban Papacostea (București), *Alexandru cel Bun – sfârșit de domnie*; Arhimandrit Policarp Chițulescu (București), *Un manuscris necunoscut copiat din porunca lui Iliș voievod, domnul Moldovlahiei (1434)*³; Nagy Pienaru (București), *Moldova lui Ștefan cel Mare în cronica persană a lui Hasan Rumlu*⁴; Olimpia Mitric (Suceava), Christian Nicolaï (Paris), *Un document de la Ștefan cel Mare, într-o colecție particulară din Franța*; Liviu Pilat (Iași), *Despre „pretendența” lui Luca Arbure*⁵.

A doua secție: Maria Magdalena Székely (Iași), Ivan Biliarsky (Sofia), *Tetraevanghelul ieromonahului Macarie din Putna (1529)*; Monah Timotei Tiron (Mănăstirea Putna), *Mănăstirea Putna la mijlocul veacului al XVIII-lea: o imagine regăsită*⁶; Ștefan S. Gorovei (Iași), *Istorie putneană imaginară în pomelnicul Mitropoliei Moldovei (1754)*; Ioan-Augustin Guriță (Iași), *Informații noi despre*

¹ Organizate în colaborare cu Programul de Cercetări privind Ideologia Medievală a Puterii, Institutul Român de Genealogie și Heraldică „Sever Zotta” sau Școala Doctorală a Facultății de Istorie a Universității „Alexandru Ioan Cuza”.

² La scurt timp după Colocviu, autorul a plecat la Domnul (19 aprilie 2013), fără să mai fi avut timp să definitiveze textul și să prelucreze ilustrațiile pentru tipar. Redacția „Analelor Putnei” își va asuma această misiune, studiul urmând a fi inclus în numărul viitor al revistei.

³ Se publică aici, cu un titlu ușor modificat.

⁴ Se publică aici, cu un titlu ușor modificat.

⁵ Se publică aici, cu un titlu ușor modificat.

⁶ Neparvenind Redacției în timp util, textul nu a mai putut fi inclus în acest număr al revistei.

*Antonie, fost mitropolit al Moldovei*⁷; Ieromonah Dosoftei Dijmărescu (Mănăstirea Putna), *Raporturile dintre Mănăstirea Putna și sihăstria ei în secolul al XVIII-lea*⁸; Monah Iustin Taban (Mănăstirea Putna), *Mănăstirea Putna în timpul stăreției lui Atanasie Prelipceanu (1932–1937)*.

După citirea ultimei comunicări din prima parte a programului, câteva minute au fost consacrate prezentării unor volume legate, într-un fel sau altul, de activitatea membrilor și colaboratorilor Centrului „Ștefan cel Mare”: *Manuscrise slavo-române din Moldova. Fondul Mănăstirii Dragomirna*, lucrare alcătuită în anii '60 de Ioan Iufu și Victor Brătulescu, rămasă în manuscris și editată acum de Olimpia Mitric (Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2012); Liviu Pilat, *Studii privind relațiile Moldovei cu Sfântul Scaun și Patriarhia Ecumenică (secolele XIV–XVI)*, apărută la aceeași editură ieșeană, tot în 2012; Voica Maria Pușcașu, Nicolae N. Pușcașu, *Mănăstirea Dobrovățului. Monografie arheologică și istorică* (Editura Mitropolit Iacov Putneanul, 2012; volumul 4 din seria de publicații a Centrului „Ștefan cel Mare”). Un moment foarte emoționant a fost prilejuit de prezentarea volumului *Istoria: utopie, amintire și proiect de viitor*, închinat istoricului Andrei Pippidi, la împlinirea vârstei de 65 de ani (volum îngrijit de Radu G. Păun și Ovidiu Cristea, tipărit de Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2013).

REDACȚIA

⁷ Neparvenind Redacției în timp util, textul nu a mai putut fi inclus în acest număr al revistei.

⁸ Neparvenind Redacției în timp util, textul nu a mai putut fi inclus în acest număr al revistei.